

УДК 378:[37.091.12.011.3-051:796]

Кисельов В. О.

викладач кафедри теорії та методики спорту
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

ORCID: 0000-0002-1285-4164

Kyselyov V.

Makarenko Sumy State Pedagogical University

ДО ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

THE PROBLEM OF INFORMATIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PHYSICAL CULTURE TEACHERS

Статтю присвячено висвітленню деяких аспектів проблеми інформатизації професійної підготовки вчителів фізичної культури. Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання у ЗВО має спиратися на застосування засобів ІКТ у навчальній діяльності та передбачати усвідомлення студентами сучасних технологій як важливого засобу успішної професійної діяльності; формування інформаційно-освітнього середовища ЗВО; систематичне включення студентів в активну педагогічну діяльність із застосуванням ІКТ; спрямування студентів на творчу самореалізацію засобами ІКТ.

Ключові слова: професійна підготовка; майбутні вчителі фізичної культури; інформатизація; інформаційно-комунікативні технології.

The article is devoted to covering some aspects of the problem of informatization of professional training of physical education teachers. The training of future physical education teachers in free economic education should be based on the use of ICT tools in educational activities and provide students with awareness of modern technologies as an important means of successful professional activity; formation of information and educational environment of ZVO; systematic involvement of students in active pedagogical activities with the use of ICT; directing students to creative self-realization through ICT.

Key words: professional training; future physical education teachers; informatization; information and communication technologies.

Постановка проблеми. Інформатизація професійної підготовки вчителів фізичної культури передбачає масове залучення ІКТ у цей процес. Сучасний рівень розвитку освіти та науки висуває підвищені вимоги до компетентності фахівців фізичної культури, що потребує суттєвих змін у їхній професійній підготовці. Конкуренція на ринку праці передбачає перехід до ефективніших форм фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з учнівською молоддю, а реалізація прогресивних ідей галузі ФКіС у практиці загальноосвітньої школи

вимагає підготовки висококваліфікованих учительських кадрів, зокрема з урахуванням тенденцій до інформатизації професійної освіти.

Мета статті – висвітлення деяких аспектів проблеми інформатизації професійної підготовки вчителів фізичної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційно-комунікаційні технології впевнено увійшли в діяльність фахівців із фізичної культури і спорту, зокрема для біомеханічного аналізу техніки руху спортсменів, проектування тактичних схем ведення спортивної боротьби, дослідження функціонального стану спортсменів, оцінювання адаптаційних можливостей особистості до фізичного навантаження тощо.

Це обумовило появу низки досліджень щодо підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту на основі ІКТ: Г. Генсерук [2], Л. Денисової [3], Ю. Драгнева [4], Р. Клопова [5] та інших. У низці робіт [1; 7] розглядаються проблеми інформатизації вищої освіти в галузі ФКіС, застосування ІКТ у фізичній культурі та спорті з метою підвищення ефективності освітнього процесу, оптимізації фізичних навантажень на основі індивідуальної діагностики адаптивного стану людей, що займаються фізичною культурою і спортом.

Розроблено доволі широкий спектр комп'ютерних програм для фахівців різних напрямів ФКіС, що мають оздоровчу, навчальну, тренувальну спрямованість. Їх апробація доводить, що застосування ІКТ у галузі фізичної культури і спорту оптимізує тренувальний процес, діяльність педагогів і спортсменів, сприяє їхній взаємодії, що свідчить про формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до інноваційної професійної діяльності.

Окремі їх елементи можуть продуктивно використовувати і вчителі фізичного виховання у ЗЗСО. Водночас, сучасний рівень інформатизації освіти пов'язаний із розробленням і впровадженням уже не фрагментів ІКТ, а електронних навчально-методичних комплексів дидактичного забезпечення на основі новітніх технологій та електронних освітніх ресурсів.

Виклад основного матеріалу. Серед основних цілей, що досягаються у процесі інформатизації, виокремлюють такі:

- покращення якості навчання завдяки більш повному використанню доступної інформації та полегшення її пошуку;
- підвищення ефективності освітнього процесу завдяки його індивідуалізації та інтенсифікації;
- реалізація перспективних форм, методів навчання із орієнтацією на інноваційні технології у галузі ФКіС;
- підвищення продуктивності підготовки з різних дисциплін завдяки можливостям візуалізації та мультимедійності навчальної інформації;
- інтегрування всіх видів освітньої діяльності під час вивчення дисциплін у межах єдиної методології, що базується на застосуванні ІКТ;
- підготовка студентів до оптимального виконання інформатичної складової майбутньої професійної діяльності та життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання у ЗВО має спиратися

на застосування засобів ІКТ у навчальній діяльності та передбачати:

- усвідомлення студентами сучасних технологій як важливого засобу успішної професійної діяльності;
- формування інформаційно-освітнього середовища ЗВО;
- систематичне включення студентів в активну педагогічну діяльність із застосуванням ІКТ;
- спрямування студентів на творчу самореалізацію засобами ІКТ.

Оволодіння ІКТ і робота з інформацією є одним із визначальних компонентів професійної підготовки будь-якого фахівця, зокрема й у галузі фізичної культури і спорту. Розробники освітньо-кваліфікаційної характеристики й освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя фізичного виховання приділили належну увагу наповненню комплексу компетентностей інформатичною складовою, наголошуючи на оволодінні сучасною навчально-методичною та науково-дослідною інформацією, розвиток навичок використання програмних засобів, інформаційних продуктів, сервісів мережі Інтернет відповідно до завдань, що постають перед учителем у сучасному інформаційно-освітньому просторі. Це вимагає розроблення й упровадження в освітній процес відповідних програм і курсів, спрямованих на оволодіння інформатичною компетентністю та накопичення студентами особистого досвіду використання ІКТ у професійній діяльності [6].

На погляд українських дослідників, у ЗВО галузі ФКіС доцільним є вивчення спецкурсу «Інформаційні технології у фізичному вихованні школярів», що забезпечує зростання рівня загально-методичного та індивідуально-особистісного компонентів готовності до професійно-педагогічної інноваційної діяльності вчителя фізичного виховання.

Нині у вищій школі актуальним є питання комплексного забезпечення усіх навчальних дисциплін електронними освітніми ресурсами. В. Биков характеризує їх як сукупність електронних інформаційних об'єктів (документів, відомостей та інструкцій, інформаційних матеріалів та ін.), інформаційно-об'єктне наповнення електронних інформаційних систем (електронних бібліотек, архівів, банків даних, інформаційно-комунікаційних мереж та ін.), призначених для інформаційного забезпечення системи освіти [1]. Це дозволить:

- ефективно управляти діяльністю із самостійного вивчення навчальної дисципліни;
- стимулювати навчально-пізнавальну діяльність з опанування інноваційних видів дій;
- забезпечувати раціональне поєднання різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням дидактичних можливостей кожного з них відповідно до рівня засвоєння навчального матеріалу;
- раціонально поєднувати різноманітні технології представлення навчального матеріалу (текст, графіку, аудіо, відео, анімацію);
- використовувати розміщені матеріали для проведення віртуальних семінарів, ділових ігор, роботі в проектах тощо.

Ми погоджуємося з думкою Л.В. Денисової [3], О.І. Шапран [8], що завдяки

використанню Інтернет-ресурсів, що забезпечують доступ до практично необмеженого обсягу інформації та його аналітичного опрацювання, у галузі фізичної культури і спорту створюються нові навчальні та наукові можливості, що сприяє формуванню готовності майбутніх учителів фізичної культури до інноваційної професійної діяльності.

Висновки. Беззаперечно, що майбутній учитель фізичної культури має здобути фундаментальну інформатичну підготовку у галузі ФКіС, яка забезпечить йому дієві знання, професійні компетентності, що виходять за межі шкільної програми фізичного виховання. У всіх фундаментальних працях з питань підготовки майбутніх учителів фізичної культури підкреслюється, що вивчення студентами закладів вищої освіти будь-якого курсу зі спортивно-педагогічної підготовки має оптимально поєднуватися з потребами майбутньої професійної діяльності та забезпечувати підготовку висококваліфікованих кадрів.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю., Лапінський В. В. Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. № 2 (98). С. 3–6.
2. Генсерук Г. Р. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2005. 20 с.
3. Денисова Л. В. Гіпермедійне інформаційне середовище навчання як засіб професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2010. 22 с.
4. Драгнев Ю. В. Професійний розвиток майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору: теорія та практика : монографія. Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2013. 475 с.
5. Клопов Р. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій: теорія і практика : монографія / за ред. С. О. Сисоевої. Запоріжжя : Вид-во Запорізького національного ун-ту, 2010. 386 с.
6. Петров П. К. Современные информационные технологии в подготовке специалистов по физической культуре и спорту (возможности, проблемы, перспективы). URL : <http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/1999N10/p6-9.htm>.
7. Федоров А. Проблемы информатизации системы высшего физкультурного образования. URL : <http://lib.sportedu.ru/GetText.idc?TxtID=550>.
8. Шапран О. І. Доброскок І. І., Коцур В. П., Нікітчина С. О. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі. Переяслав-Хмельницький : Видавництво С.В. Карпук, 2008. 285 с.

REFERENCES

1. Bykov V. Yu., Lapinsky V.V. Methodological and methodical bases of creation and use of electronic means of educational appointment. Computer at school and family. 2012. № 2 (98). P. 3–6.
2. Genseruk G.R. Preparation of future teachers of physical culture for application of information technologies in professional activity: author's ref. dis. ... Cand. ped. Science: 13.00.04. Ternopil, 2005. 20 p.
3. Denisova L.V. Hypermedia information learning environment as a means of professional training of specialists in physical education and sports: author's ref. dis. ... cand. ped. Science: 13.00.04 / Nat. University of Bioresources and Nature Management of Ukraine. Kiyv, 2010. 22 p.
4. Dragnev Yu. V. Professional development of the future teacher of physical culture in the conditions of information-educational space: theory and practice: monograph. Luhansk: Luhansk Taras Shevchenko National University, 2013. 475 p.
5. Klopov R.V. Professional training of future specialists in physical education and sports with the use of information technologies: theory and practice: monograph / ed. S.O. Sysoeva. Zaporozhye: Publishing House of Zaporozhye National University, 2010. 386 p.
6. Petrov P.K. Modern information technologies in the training of specialists in physical culture and sports (opportunities, problems, prospects). URL : <http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/1999N10/p6-9.htm>.
7. Fedorov A. Problems of informatization of the system of higher physical education. URL : <http://lib.sportedu.ru/GetText.idc?TxtID=550>.
8. Shapran O.I. Dobroskok I.I., Kotsur V.P., Nikitchina S.O. Innovative pedagogical technologies: theory and practice of use in higher school. Pereyaslav-Khmelnysky: Publishing House Karpuk S.V., 2008. 285 p.